

OPLEIDING GERECHTELIJK DESKUNDIGE

“Pech bestaat niet meer”

Steeds vaker leiden conflicten over schadevaststelling tot procedures. Op het moment dat een rechter de inhoudelijke kant van een schadevaststelling zelf niet kan beoordelen, stelt hij een gerechtelijk deskundige aan. Een gesprek met Ger Koestering (GAB Robins), Klaas Mijnheer (Lengkeek, Laarman & De Hosson) en Marco van der Ree (Universiteit van Leiden) over de noodzaak van een goede voorbereiding en de opleiding tot Gerechtelijk Deskundige.

Tekst: Cindy van der Helm

Foto: Frank Krijger

Nederland kent op dit moment slechts één instituut waar je tot gerechtelijk deskundige kan worden opgeleid: de Universiteit Leiden. Tot op heden heeft een honderdtal deskundigen de Specialisatie Opleiding Gerechtelijk Deskundige – die in 2004 is geïnitieerd – met goed gevolg afgelegd. Dat betekent dat rechters nog steeds veel gerechtelijk deskundigen zonder specifieke opleiding aanstellen. Deze deskundigen hebben vakinhoudelijk weliswaar hun sporen verdiend, maar hebben veelal geen kennis van de beginselen van het procesrecht, het juridische jargon en de denkwereld achter de rechtswetenschap. De valkuilen zijn legio.

De mist in

“Je denkt dat je goed werk hebt geleverd. De opdrachtgever wil graag kostenbesparend werken. Dus wordt er op zijn verzoek een verkort rapport opgesteld. In sommige gevallen hoef je – bij wijze van spreken – alleen nog maar hier en daar met kruisjes aan te geven wat je wel en wat je niet hebt onderzocht. En dan blijkt dat de betrokken partijen er niet uitkomen. Men besluit naar de rechter te gaan. Het schaderapport wordt als bewijsstuk

toegevoegd. Met al z’n kruisjes. En met alle gevolgen van dien. Want dan ga je verschrikkelijk de mist in.” Aan het woord is Ger Koestering, financieel directeur van GAB Robins. Hij heeft, evenals Klaas Mijnheer, firmant en bedrijfsschade expert bij Lengkeek, Laarman & De Hosson, de Specialisatie Opleiding Gerechtelijk Deskundige gevolgd. Mijnheer en Koestering treden regelmatig in rechte op en zijn beiden werkzaam op het gebied van brand- en aansprakelijkheidsschades.

Afgrondjes

Koestering: “In het kader van mijn normale opdrachten word ik met enige regelmaat als partijdeskundige aangesteld. Soms word ik echter ook door de rechter gevraagd een optreden te verzorgen. Tijdens zo’n optreden als gerechtelijk deskundige kwam ik er enkele jaren geleden achter, dat er spelregels zijn, die ik niet kende. Eerlijk gezegd heb ik door deze opleiding ontdekt, dat ik onbewust hier en daar langs een aantal afgrondjes heb gelopen: ten aanzien van de manier waarop je rapporteert. Ten aanzien van de manier waarop je gevraagd wordt je rapport toe te lichten. Ik heb me in het verleden nooit gerealiseerd in welke mate je beroepsaansprakelijkheidsrisico’s loopt.” Dankzij de opleiding weten Koestering en Mijnheer als geen ander waar de gevaren schuilen als je als gerechtelijk deskundige wordt aangesteld, zonder dat je de formele regels kent.

Procedures volgen

Mijnheer: “Als je je niet aan het protocol van hoor en wederhoor hebt gehouden en de partijen zijn aan het eind van de rit niet tevreden met je rapport, loop je het risico dat het rapport de prullenbak in gaat. Zelfs zonder dat iemand inhoudelijk wat op het rapport aan kan merken. Als gerechtelijk deskundige word je bovendien alleen maar gevraagd vragen te beantwoorden, op basis waarvan de rechter uitspraak kan doen. Niet om een mening te vormen. Het is belangrijk dat je je aan de procedures houdt. Anders zou je werk voor niets geweest kunnen zijn. Erger nog, het kan negatieve gevolgen hebben voor de opdrachtgever, voor jouw naam, zelfs voor de naam van je bureau.” In sommige gevallen zijn er afspraken gemaakt tussen opdrachtgevers en schade-experts over de

Van links naar rechts: Marco van der Ree, Ger Koestering en Klaas Mijnheer: "Maak gebruik van concept-rapportages!"

manier waarop de zaken moeten worden onderzocht. Wat neemt een expert wel mee in zijn onderzoek en wat niet. Onderzoek naar bijvoorbeeld oorzakelijk verband kan met een pennestreek worden vastgesteld. Het gevaar schuilt in het feit dat de schadevaststelling anders kan verlopen dan verwacht. Dat partijen er uiteindelijk niet uit komen. In dat geval wordt het expertiserapport als bewijsstuk opgevoerd.

Meer rechtszaken

Marco van der Ree, directeur van het Juridisch PAO bij de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit van Leiden, benadrukt dat partijen tegenwoordig steeds vaker naar de rechter stappen. Praktisch iedereen heeft een rechtsbijstandsverzekering en die wordt tegenwoordig vaker ingeschakeld dan vroeger. Partijen zijn vaker geneigd regres te halen. "Het rapport van experts kan hierdoor bij de rechter terechtkomen en dan blijkt dat het rapport in juridisch opzicht rammelt, omdat de motivatie niet goed is onderbouwd. Experts

moeten zich er dan ook van bewust zijn dat een schadevaststelling in sommige gevallen anders kan verlopen dan men verwacht. Dat een rapport misbruikt wordt voor een doel, waar het niet voor is bedoeld. Daarom is het verstandig van tevoren rekening te houden met de mogelijke vragen die in een procedure gesteld kunnen worden. Zoals vragen over het oorzakelijk verband. Heeft men wel voldoende schadebeperkend opgetreden. Als de rechter uitspraak moet doen, kijkt hij naar het juridische raamwerk. De motivering in het rapport zou derhalve uitgebreider moeten worden en de inhoudelijke kant meer to-the-point."

Verkorte rapportages

Mijnheer vult aan: "Er schuilt een gevaar in het opstellen van verkorte rapporten die niets mogen kosten. Opdrachtgevers van experts moeten zich dat ook realiseren. Want achteraf merk je dat een zaak waar een verkort rapport bij wordt gebruikt, niet overeind blijft bij de rechter. Want in rechte moet je voortdurend uitleggen waarom je tot

Seminar Gerechtelijk Deskundigen

Het NIVRE is voornemens begin 2009 een seminar te organiseren over de rol van gerechtelijk deskundigen. Dit seminar wordt opgezet in samenwerking met de Universiteit van Leiden, waar de opleiding voor Gerechtelijk Deskundigen wordt gedoceerd. In dit seminar zal onder andere aandacht worden besteed aan de valkuilen waar experts mee te maken krijgen. Valkuilen die verstreckende gevolgen kunnen hebben.

Sprekers zullen zijn:

- Ger Koestering (financieel directeur GAB Robins):
Praktijkverhaal over de valkuilen waar experts mee te maken kunnen krijgen.
- Peter Vos (universitair docent Universiteit Leiden, cursusleider Specialisatie Opleiding Gerechtelijk Deskundige):
Het ontstaan van een geschil. De juridische vraagstukken.
- Thea Schmitz (vice-president Hof Den Haag) en Bert Husson (raadsheer Hof Den Haag):
Wat is het kader waarin de deskundige in een civielrechtelijk geding moet functioneren?
- Art van der Steur (voormalig advocaat, en universitair docent Moot Court aan de Universiteit Leiden, en trainer):
Waar kijkt een advocaat naar. De trucs die advocaten gebruiken om deskundigen onderuit te halen.
- Ben Slijk (ICT-deskundige):
De geschoolde deskundige: "Als u bedoelt wat ik begrijp."
- Peter Vos (voornoemd):
De Specialisatie Opleiding Gerechtelijk Deskundige aan de Universiteit Leiden in beeld.

bepaalde oordelen komt. Motiveren waar je de wetenschap vandaan haalt. Als een rapport dus al volgens de regelen der kunst is opgesteld, dan is dat een veel sterker middel en hoeft er vervolgens geen andere deskundige benoemd te worden.

"Experts moeten zich er van bewust zijn dat een rapport misbruikt kan worden voor een doel waar het niet voor is bedoeld."

Hoeven er geen extra kosten te worden gemaakt. Want een zaak kost procedureel gezien veel tijd en geld. Bovendien kun je achteraf de gaten vaak niet meer dichten, omdat partijen niet meer *on speaking terms* zijn. Dan kunnen de procedurele kosten echt enorm oplopen." Het advies van de heren luidt: "Zorg dat je de procedure goed houdt. Dat je voortdurend alle partijen erbij betreft. Dat je hoor en wederhoor toepast. Dat je verslagen maakt, zodat partijen voortdurend op elkaar kunnen reageren, ook al zijn ze niet meer *on speaking terms*. En maak gebruik van conceptrapportages. Een dergelijke aanpak zou kunnen leiden tot het vaststellen van een schadebedrag waar alle deskundigen het mee eens zijn. Het voorkomt in ieder geval werk in het vervolgetraject."

Seminar

Voor sommige branches, zoals de branche Transport/Goederen, zijn in Nederland geen gerechtelijk deskundigen beschikbaar. Deze branche haalt haar gerechtelijk deskundigen dan ook uit België. Reden voor het NIVRE om contact te leggen met de universiteit van Leiden waar de enige Nederlandse opleiding tot gerechtelijk deskundige wordt gedoceerd. De opleiding is voor de twee komende leergangen volgeboekt. Maar de universiteit is bereid haar medewerking te verlenen aan een seminar dat het NIVRE begin 2009 wil organiseren. Het seminar zal toegankelijk zijn voor register-experts uit alle branches, een dagdeel in beslag nemen en PE-punten opleveren. Doel van het seminar is register-experts inzicht te geven in deze groeiende tak van sport. Handvatten te reiken hoe experts om moeten gaan met hun rol als gerechtelijk deskundige. En wat wellicht nog belangrijker is: ze te wijzen op mogelijke valkuilen waar ze mee te maken kunnen krijgen tijdens het vaststellen van een schade. Want in het ergste geval kan een schade-expert zelf aansprakelijk worden gesteld. ●